

Sprawozdanie z działalności Oddziału Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Cieszynie za lata 2010–2016

Jednoznaczny zamiar utworzenia cieszyńskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego zrodził się w czerwcu 2009 roku w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Następnie na posiedzeniu Zarządu Głównego PTL we Wrocławiu, 17 września 2009 roku, jednogłośnie przyjęto wniosek i podjęto decyzję o powołaniu Oddziału PTL w Cieszynie. Adnotacja o zarejestrowaniu Oddziału w Krajowym Rejestrze Sądowym opatrzone datą 8 stycznia 2010 roku.

Pierwszym prezesem cieszyńskiego oddziału PTL został dr hab. Zygmunt Kłodnicki, który pełnił tę funkcję do listopada 2013 roku. W wyniku wyborów 7 listopada 2013 roku wyłoniono nowego prezesa, którym została dr Agnieszka Pieńczak. Pozostali członkowie aktualnego Zarządu Oddziału to: wiceprezes – dr hab. prof. UŚ Jan Kajfosz, skarbnik – dr Magdalena Szalbot oraz sekretarz – mgr Edyta Diakowska-Kohut.

Początkowo oddział liczył dwunastu członków, w tym troje zarejestrowanych wcześniej w innych oddziałach PTL: krakowskim (dr Agnieszka Pieńczak), bielskim (prof. zw. dr hab. Halina Rusek), wrocławskim (prof. dr hab. Zygmunt Kłodnicki).

Obecnie oddział liczy dwudziestu członków. Członkostwo honorowe przyznano dr. hab. prof. UŚ Zygmunтови Kłodnickiemu, natomiast członkowie zwyczajni to: dr Grzegorz Błahut, dr Kinga Czerwińska, mgr Edyta Diakowska-Kohut (sekretarz), dr Anna Drożdż, mgr Sabina Haczek, dr Jacek Grzywa, mgr Anna Maria Gebauer (wcześniej Ślezińska), dr hab. prof. UŚ Jan Kajfosz (viceprezes), mgr Jan Liniany, dr Katarzyna Marcol (przewodnicząca Komisji Rewizyjnej),

dr Agnieszka Pieńczak (prezes), dr Michał Rauszer, dr hab. Marek Rembierz, prof. zw. dr hab. Halina Rusek, dr Grzegorz Studnicki, dr Magdalena Szalbot, mgr Jacek Szczyrbowski (członek Komisji Rewizyjnej), dr Magdalena Szyndler (członek Komisji Rewizyjnej), dr hab. prof. UŚ Krzysztof Śleziński.

Oddział ma swoją zakładkę na stronie internetowej Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji UŚ, na której są zamieszczane podstawowe informacje o Oddziale i jego członkach, sprawozdania merytoryczne z działalności oraz dokumentacja fotograficzna ze spotkań.

Członkowie cieszyńskiego oddziału PTL podejmują działania naukowe, wydawnicze oraz organizacyjne, zgodne z zakresem określonym w statucie Towarzystwa. Jednym z nich jest opracowywanie i wydawanie kolejnych tomów w serii „Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego”. Najnowsze tomy, dotyczące obrzędowości narodzinowej, ukazały się w 2010 i 2013 roku.

W ramach działalności organizacyjnej ważną inicjatywą są gościnne wykłady. Dotychczas chyba najistotniejszy odbył się 27 kwietnia 2010 roku pod tytułem „Jedność i różnorodność Islamu. Kobieta w Islamie”. Wzięli w nim udział: imam meczetu w Katowicach Abdelwahab Bouali wraz z żoną, Fatimą Bouali, oraz imam meczetu w Lublinie Nedal Abu Tabaq. Tematyka spotkania dotyczyła między innymi rodziny islamskiej, w szczególności sytuacji kobiety, kwestii noszenia hidżabu i innych zagadnień. Głównym organizatorem spotkania był dr Jacek Grzywa.

Członkowie Oddziału PTL w Cieszynie biorą udział w różnych warsztatach, konferencjach oraz sympozjach naukowych. Wymieńmy tylko najważniejsze. Na przypomnienie z pewnością zasługuje uczestnictwo w warsztatach dla przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz konferencji „Niematerialne dziedzictwo kulturowe. Źródła – wartości – ochrona”, która odbyła się 25 i 26 listopada 2012 roku w Lublinie. Wśród organizatorów znalazły się: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Stowarzyszenie Twórców Ludowych, Narodowy Instytut Dziedzictwa oraz Zakład Kultury Polskiej Katedry Kulturoznawstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Cieszyński oddział PTL zaprezentowały: dr Kinga Czerwińska (z wystąpieniem „Od czepca do stringów – transformacja strojów ludowych na Śląsku Cieszyńskim”), dr Anna Drożdż („Drobne ciasteczka cieszyńskie – kulinarne dziedzictwo Śląska Cieszyńskiego”) oraz dr Agnieszka Pieńczak i mgr Edyta Diakowska-Kohut („Polski Atlas Etnograficzny – dawne i obecne badania dziedzictwa kulturowego wsi polskiej”).

W tym samym roku dr Kinga Czerwińska uczestniczyła w seminarium dotyczącym problematyki badań nad strojami ludowymi, którego organizatorem było PTL oraz Muzeum Etnograficzne we Wrocławiu. Seminarium odbyło się 19 kwietnia 2013 roku we Wrocławiu.

W 2014 roku członkowie cieszyńskiego oddziału PTL, reprezentujący Zakład Antropologii Pogranicza i Społeczności Lokalnych oraz Zakład Teorii i Badań Kultury Współczesnej w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Wydziału Et-

nologii i Nauk o Edukacji UŚ, podjęli się współorganizacji konferencji naukowej „Między ładem a żywiołem – człowiek w przestrzeni społecznej i kulturowej współczesnego miasta”. Odbędzie się ona w dniach 14–15 maja tegoż roku w Ustroniu.

W czerwcu 2014 roku nawiązano współpracę instytucjonalną z Oddziałem PTL we Wrocławiu w zakresie digitalizacji i upowszechniania zasobów dotyczących *Polskiego atlasu etnograficznego* (w ramach projektu badawczego „Polski Atlas Etnograficzny – opracowanie naukowe, elektroniczny katalog danych, publikacja zasobów w sieci Internet, etap I”, którego kierownikiem jest dr Agnieszka Pieńczak). Biorąc pod uwagę konieczność zachowania i zabezpieczenia materiałów PAE, będących własnością Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, obydwie instytucje postanowiły nawiązać porozumienie, które pozwoli im prowadzić prace nad digitalizacją oraz upowszechnianiem zbioru.

W 2014 i 2015 roku dr Kinga Czerwińska uczestniczyła (jako wykonawca) w zespołowym projekcie PTL „Atlas Polskich Strojów Ludowych – kontynuacja prac wydawniczych, przeprowadzenie badań terenowych i kwerend źródłowych oraz cyfryzacja materiałów źródłowych i udostępnienie ich w Internecie”, zrealizowanym w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Funkcję kierownika projektu powierzono dr Annie Weronice Brzezińskiej. Uczestnictwo obejmowało kwerendy muzealne, udział w badaniach oraz konferencjach i seminariach, a także przygotowanie publikacji.

W lutym 2015 Oddział nawiązał formalną współpracę z Polskim Instytutem Antropologii w zakresie organizacji międzynarodowej konferencji naukowej „Antropologia w działaniu – od lokalności do globalności”. Konferencja odbyła się 13 i 14 maja 2015 roku w Cieszynie. PIA stał się oficjalnym partnerem przedsięwzięcia, realizowanym przez cieszyński oddział PTL oraz Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji UŚ.

Również w 2015 roku pięcioro członków cieszyńskiego oddziału PTL brało udział we wspomnianym projekcie „Polski Atlas Etnograficzny – opracowanie naukowe, elektroniczny katalog danych, publikacja zasobów w sieci Internet, etap I”. Jest to grant zespołowy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Kierownikiem projektu jest dr Agnieszka Pieńczak, główni wykonawcy to mgr Edyta Diakowska-Kohut i dr hab. prof. UŚ Zygmunt Kłodnicki, wykonawcy – mgr Jacek Szczyrbowski i dr Michał Rauszer. Prace obejmują kwerendy archiwalne, udział w badaniach oraz opracowanie elektronicznego katalogu danych atlasowych. Partnerem przedsięwzięcia zostało między innymi Polskie Towarzystwo Ludoznawcze. Realizacja projektu trwa. Szerzej o projekcie: www.archiwumpae.us.edu.pl; www.facebook.com/archiwumpae.

Informacje z bieżącej działalności cieszyńskiego oddziału PTL, jak wspomniano, można odnaleźć na stronie internetowej: <http://ieiak.us.edu.pl/nauka/polskie-towarzystwo-ludoznawcze>.